

Psychiatrische patiënten bloeien op door kattenbezoek

Bewoners van de gesloten geriatrie afdeling De Lake van GGZ Westelijk Noord-Brabant nemen deel aan een uniek project in Nederland: zij krijgen sinds dit voorjaar regelmatig bezoek van Chai, Chui en Ilja. Dit zijn drie knuffelbare en eigenzinnige katers die door eigenaresse Maïke de Bont van jongs af aan in contact zijn gebracht met mensen en uitermate geschikt voor het werk met psychiatrische patiënten. Maïke is een van de vrijwilligers van Stichting Zorgdier Nederland, die als doel heeft om zoveel mogelijk mensen in de zorg toegang te geven tot dit soort 'aaibaar' bezoek. Voorzitter Jan van Summeren van ZorgDier: "Als er al dieren worden ingezet in de psychiatrie, zijn dit vaak honden, terwijl katten door hun wezen veel geschikter blijken te zijn voor dit werk. Katten doen waar ze zelf zin in hebben en verwachten geen actie van je, zoals honden. Wij zijn dan ook erg tevreden met de resultaten in Halsteren en hopen nog veel 'kattenprojecten' te kunnen realiseren!"

Bij ieder bezoek loopt Maïke eerst een rondje met haar katten door de recreatieruimte. Zo laat ze haar dieren wennen aan de omgeving, terwijl de cliënten nog op de afdeling zijn. De katten zijn speciaal gesocialiseerd en getraind voor dit werk en doen dit graag, maar ze moeten zich op hun gemak voelen. De veiligheid van cliënten zou anders in het geding komen en die staat te allen tijde voorop. Wanneer de bewoners binnenkomen en een plekje om de lange tafel hebben gevonden, neemt Maïke een van de katten en plaatst deze op de tafel. De bewoners kunnen met de kat spelen en het dier aaien of borstelen.

Het duurt nooit lang of er wordt door de cliënten gepraat, geaaid, met een speeltje gezwaaid. De meesten proberen op de een of andere manier de aandacht van de dieren te trekken. Er klinkt gelach als kater Chui begint te spelen met een tas die over een armleuning hangt. Hoewel dit voor een buitenstaander niet direct als iets opzienbarends wordt gezien, weet activiteitenbegeleidster Els Bandt ons te vertellen dat enkele van deze cliënten normaalgesproken voor een activiteit niet eens van hun kamer komen. Alleen als Maïke met haar katten komt.

Kater Chai zorgt voor ontspanning

Meneer van Aarle is zichtbaar ontspannen en maakt uit zichzelf meer contact dan onder andere omstandigheden. Kater Chai lijkt ook wel wat met meneer van Aarle te hebben. Zodra hij gaat zitten, komt hij naar hem toe om aangehaald te worden. Ook op mevrouw van den Hoven hebben de katten een ontspannende werking. Normaal gesproken is zij onrustig en luidruchtig bij activiteiten, maar als de katten er zijn, blijft ze rustig aan tafel zitten en aait en voert de dieren. Mevrouw Roelofs moet een beetje huilen omdat ze vlak voor de opname haar eigen poesje naar het asiel heeft moeten brengen en daar nu veel verdriet om heeft.

Sommigen zijn meteen enthousiast en proberen de kat op tafel aan te halen. Anderen doen helemaal niets en blijven stil voor zich uit staren. Maar toch. Zelfs cliënten die op de afdeling bekend staan als zeer moeilijk te activeren, bijvoorbeeld als gevolg van een depressie, zijn zich wel degelijk bewust van de aanwezigheid van het dier. Het lichaam blijft roerloos, het hoofd gebogen, maar de ogen volgen de bewegingen van het dier. Wanneer een van deze cliënten plotseling een arm optilt en langzaam haar hand uitstrekt richting de kat, wordt dat door alle betrokkenen ervaren als een kleine overwinning. Bij deze groep vormt een gesloten en teruggetrokken houding een van de grootste problemen bij de behandeling. Voor iedere behandeling geldt dat de cliënt open moet staan voor contact en in staat moet zijn te communiceren met degene die de behandeling uitvoert.

Locatie De Lake van GGZ Westelijk Noord-Brabant is een gesloten afdeling voor geriatrie patiënten, waar mensen terechtkomen als ze een gevaar voor zichzelf of anderen vormen, of als crisisopvang in een

beschermde situatie nodig is. Opname en behandeling is soms gedwongen en altijd ingrijpend. Het gaat om kwetsbare mensen die alles achter zich hebben moeten laten en beslissingen aan anderen over moeten laten.

Katten bereiken cliënten wél

Activiteitenbegeleiders en therapeuten van De Lake in Halsteren zijn enthousiast over de mensen en katten achter stichting ZorgDier. Zeker, aanvankelijk was men sceptisch: Hoe werkt een activiteit met zorgdieren? Hoe zit het met de hygiëne? Is het wel veilig? Hoewel het belang van contact met dieren voor bijvoorbeeld mensen met een beperking en autistische kinderen inmiddels voldoende bewezen en geaccepteerd is, worden zorgdieren in de psychiatrie nog nauwelijks ingezet.¹ Het personeel op locatie De Lake is in ieder geval méér dan overtuigd. Zij zien dat de katten van stichting ZorgDier er wél in slagen bepaalde cliënten te bereiken, terwijl men dit met andere methoden en activiteiten niet voor elkaar krijgt. Het is namelijk van groot belang voor de behandeling dat de bewoners de 'buitenwereld' toelaten. Wanneer de therapeut geen 'toegang' krijgt tot de client, vormen medicijnen de enige optie, met alle nadelen van dien.

Mens en dier

Communicatie tussen mens en dier is van een geheel andere orde dan die tussen mensen. Daar waar bij andere activiteiten meestal iets van een cliënt verwacht wordt, zorgen de katten van ZorgDier voor actie en toenadering. Bovendien vragen dieren niets terug, in tegenstelling tot mensen. De cliënt kan al of niet het contact ondergaan, maar als een kat besluit op iemands schoot te kruipen, volgt toch zo goed als altijd een reactie. De armen worden gespreid, er wordt ruimte gemaakt. Men aait het dier of, als de staart langs het gezicht strijkt, verschijnt er zelfs een glimlach op het gezicht. Dat is wat dieren doen met mensen, en dus ook bij mensen die op enig ogenblik in hun leven te maken krijgen met een lichamelijke of psychische ziekte.

Maïke bezoekt locatie De Lake in Brabant met haar katten sinds dit voorjaar meerdere malen in de maand. De activiteitenbegeleiders hopen dat ze dit nog lang zal blijven doen. Maïkes katten zijn kleine aaibare heelmeeesters en leveren op hun geheel eigen wijze een belangrijke bijdrage aan het herstelproces van een cliënt. En natuurlijk zijn zij ook een welkome afwisseling.

Stichting ZorgDier Nederland is een onafhankelijke goede doelen organisatie die vrijwilligers met hun huisdieren werft, traint en inzet voor mensen die dierbare zorg nodig hebben. ZorgDier heeft al vele projecten succesvol op de rails gezet en heeft als doel om regelmatig contact met zorgdieren voor alle mensen in de zorg bereikbaar te maken.

- **Wilt u met uw kat of hond vrijwilliger worden?**
- **Heeft uw zorginstelling belangstelling voor de veilige en verantwoorde inzet van huisdieren ten bate van cliënten?**
- **Wilt u de activiteiten van ZorgDier persoonlijk of via een bedrijf financieel ondersteunen?**

Antwoorden op deze vragen vindt u op www.zorgdier.nl. Of bel naar **06 1059 2212** voor meer informatie of een presentatie.

---

¹ De interactie tussen mens en dier heeft een hartslag- en bloeddrukverlagende en een kalmerende werking. Contact met dieren stimuleert de zintuigen en geestelijke capaciteiten zoals het geheugen en communicatieve vaardigheden. De openheid van mensen ten aanzien van hun omgeving wordt bevorderd. (Uit: AS, Maandblad voor de activiteitensector, nr. 11, Maarssen, november 2008.)